

תמצית דוחות כספיים 30.6.2018

הבינלאומי

הונגש באמצעות
המרכז להגשמת מידע של
עמותות בגישות ישראל (עיר)

תוכן העניינים

דוח הדירקטוריון והנהלה	
5	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
10	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
33	סקירת הסיכונים
60	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
61	הצהרת המנכ"ל
62	הצהרת החשבונאי הראשי
63	דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח	
156	ממשל תאגידי
159	פרטים נוספים
170	נספח

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	8
2	תמצית דוח רווח והפסד	13
3	הרכב הרווח המימוני, נטו	14
4	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	14
5	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	14
6	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	15
7	התפלגות העמלות	15
8	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	16
9	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	17
10	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	17
11	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	17
12	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות	18
13	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	18
14	החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה	19
15	הרכב תיק ניירות הערך	19
16	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	20
17	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	20
18	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	20
19	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	21
20	ניתוח רגישות השפעת שינויים בשיעורי הרבית על תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא	21
21	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	22
22	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	22
23	הון והלימות ההון	24
24	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות	24
25	פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2016	25
26	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	26
27	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות	26
28	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	27
29	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	28
30	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	29
31	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	36
32	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	38
33	חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים	41
34	חשיפה למדינות זרות	42
35	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	45
36	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	46
37	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	49
38	תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית	50
39	פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר	50
40	החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית	52
41	תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה	58
42	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	58
43	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	58
44	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	58
45	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	59

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

6	תיאור פעילות קבוצת הבנק
8	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
9	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
9	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 ביוני 2018

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 באוגוסט 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), ליום 30 ביוני 2018.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי מטבע חוץ, הסחר הבינלאומי, ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לפרטיים ומוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים של הבנק.
- החטיבה הבנקאית באמצעות הסניפים מספקת שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון וסניפי מערך פאג"י המתמחים במגזר הדתי והחרדי.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממנה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.

בנוסף לבנק, כוללת קיום הקבוצה שני בנקים מסחריים בישראל, המתמחים בקהלי לקוחות ייחודיים; אוצר החייל, המתמחה במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הבטחון ומסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-356 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-317 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.3%. בניטרול רכיבים מסויימים (ראו **טבלה להלן**), היה הרווח הנקי מסתכם ב-362 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-289 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 25.3%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה על שיעור של 9.3%, בהשוואה ל-8.7% בתקופה המקבילה אשתקד ול-9.1% בכל שנת 2017. בניטרול רכיבים מסויימים (ראו **טבלה להלן**) התשואה היתה מגיעה ל-9.5%, בהשוואה ל-8.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול ברווח המימוני (הכולל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית) בסך של 108 מיליון ש"ח (9.2%).
- גידול בהכנסות מעמלות בסך של 12 מיליון ש"ח (1.8%).
- קיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 6 מיליון ש"ח.
- גידול בהכנסות האחרות בסך של 20 מיליון ש"ח, שנבע מגידול ברווח הון ממכירת בנינים וצידוד.
- גידול בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 38 מיליון ש"ח (4.8%), שנבע מהפרשה לתביעות עובדי הבנק למענק עקב השלכות פסק דין שניתן בקשר לתביעת ועד המנהלים לתשלום מענק (ראה גם "מערכת יחסי העבודה" בפרק ממשל תאגידי).
- בניטרול הפרשה זו, חל קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בשיעור של 0.9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- גידול בהוצאות תפעוליות ואחרות (ללא הוצאות משכורות ונלוות) בסך של 50 מיליון ש"ח (9.9%), שנבע בעיקר מגידול בהוצאות פרישת עובדים במסגרת מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת (ראה גם "מערכת יחסי העבודה" בפרק ממשל תאגידי).

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב-3.55 ש"ח, בהשוואה ל-3.16 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-82,951 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79,119 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017 ו-80,378 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 4.8% ו-3.2%, בהתאמה.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-112,555 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-107,280 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017 ו-113,511 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 4.9% וקיטון של 0.8%, בהתאמה.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-7,961 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,563 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017 ו-7,756 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 5.3% ו-2.6%, בהתאמה.

יחס ההון לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2018 עמד על שיעור של 13.35%, בהשוואה ל-13.94% בסוף שנת 2017.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2018 עמד על שיעור של 10.10%, בהשוואה ל-10.38% בסוף שנת 2017.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השני של השנה הסתכם ב-219 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 45.0%. בניטרול רכיבים מסויימים (ראו **טבלה להלן**), היה הרווח הנקי מסתכם ב-193 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 27.8%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי), עמדה ברבעון השני של השנה על 11.7%, בהשוואה ל-8.3% בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול רכיבים מסויימים (ראו **טבלה להלן**), התשואה היתה מגיעה ל-10.2%, בהשוואה ל-8.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה ברבעון השני של השנה, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

- גידול ברווח המימוני (הכולל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית) בסך של 58 מיליון ש"ח (9.6%).
- גידול בהכנסות האחרות בסך של 39 מיליון ש"ח, שנבע מגידול ברווח הון ממכירת בנינים וצידוד.
- קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 5 מיליון ש"ח.
- גידול בהוצאות אחרות בסך של 10 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מגידול בהוצאות פרישת עובדים במסגרת מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		יחסים פיננסיים עיקריים
	2017	2018	
	2017	2018	
		באחוזים	
			מדדי ביצוע
	9.1%	8.7%	9.3%
	0.5%	0.5%	0.5%
	10.38%	10.25%	10.10%
	5.50%	5.63%	5.61%
	123%	125%	118%
	69.5%	69.2%	68.8%
	70.0%	70.8%	67.0%
			תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ⁽¹⁾
			תשואה לנכסים ⁽¹⁾
			יחס הון עצמי רובד 1
			יחס מינוף
			יחס כיסוי נזילות
			יחס יעילות
			יחס יעילות בניטרול רכיבים מסויימים (ראו להלן)
			מדדי איכות אשראי
	1.03%	1.06%	1.03%
	0.95%	1.20%	0.93%
	155%	112%	165%
	0.18%	0.23%	0.11%
	0.15%	0.22%	0.20%
			שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
			שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
			שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום
			שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
			שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני	2017	2018	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
		במיליוני ש"ח	
	317	356	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
	1,145	1,199	הכנסות רבית, נטו
	87	81	הוצאות בגין הפסדי אשראי
	739	825	הכנסות שאינן מרבית
	651	663	מזה: עמלות
	1,304	*1,392	הוצאות תפעוליות ואחרות
	797	*835	מזה: משכורות והוצאות נלוות
	3.16	3.55	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)

* כולל הפרשה לתביעות עובדי הבנק למענק עקב השלכות פסק דין שניתן בקשר לתביעת ועד המנהלים.

ליום			נתונים עיקריים מהמאזן
2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
		במיליוני ש"ח	
	135,717	128,836	134,254
	39,186	30,969	33,090
	10,238	13,047	11,919
	80,378	79,119	82,951
	127,333	120,661	125,989
	1,133	746	460
	113,511	107,280	112,555
	5,249	5,070	5,012
	7,756	7,563	7,961
			סך כל הנכסים
			מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
			ניירות ערך
			אשראי לציבור, נטו
			סך כל ההתחייבויות
			מזה: פקדונות מבנקים
			פקדונות הציבור
			אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
			הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ליום			נתונים נוספים
2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
	7,202	6,326	7,635
	310	140	155
	1.0%	1.0%	1.0%
			מחיר מניה (באגורות)
			דיבידנד למניה (באגורות)
			יחס עמלות לסך הנכסים (באחוזים) ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית.
- סיכוני נזילות.
- סיכונים תפעוליים.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

הסיכונים המתפתחים העיקריים הינם סיכון תחרותי-אסטרטגי, סיכון רגולטורי, סיכוני סייבר ואבטחת מידע, סיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וסיכון התנהלות (Conduct Risk). מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2017.

יעדים ואסטרטגיה

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחית על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

על בסיס התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, מגישה ההנהלה לדירקטוריון תכנית עבודה שנתית ואת תקציבי הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות, שהנהלת הבנק קבעה לעצמה כיעדים ארוכי טווח וכיעדים פרטניים לשנת העבודה השוטפת. הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסינפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון מדי חצי שנה. התכנית מושתתת על התנהלות מידתית בכל תחומי הפעילות, מתוך שאיפה לרווחיות נאותה ויציבה, לאורך זמן.

לבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2016-2018 אשר אושרה על ידי הדירקטוריון בחודש ספטמבר 2015 ונבחנת על ידו פעמיים בשנה. יעדי העל של התכנית הם במונחי תשואה על הון מעל רבית חסרת סיכון ויחס יעילות.

הבנק שם דגש על מתן ערך מוסף ללקוחות וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי; מיקודן של חברות הבת (אוצר החייל ומסד) והחברות שמוזגו (יובנק ופאג'') בנישות הפעילות הייחודיות להן, ובעיקר בקידום תחום הקמעונאות והעסקים הקטנים; שמירה על מובילותו בשוק ההון; הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה; וחיזוק תרבות מכוונת ביצועים ומדידה בקבוצה.

בשנת 2017, אישר הבנק אסטרטגיית דיגיטל, אשר מטרתה לתמוך באסטרטגיה העסקית של הבנק. כחלק מאסטרטגיית הדיגיטל ובהלימה לאסטרטגיית הבנק "משקיעים בך", הבנק מפתח מענה דיגיטלי מותאם וממוקד בצרכי הלקוח. הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף בעולמות הפיננסיים השונים, ובפרט בעולמות שוק ההון. בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, זאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. לצורך מימוש כל זאת, אף הוקמה מחלקה ייעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות, לשנים 2016 ועד 2020. הבנק בוחן, כאמור, מדי חצי שנה, את התכנית בהתייחס לסביבה המאקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ולשינויים התכופים בסביבת הדיגיטל והסייבר וכן לשינויים שחלים בקבוצת הבנק, ומעדכן במידת הצורך את התכנית והמהלכים הנובעים מהתכנית האסטרטגית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

11	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
13	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
17	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
26	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
31	חברות מוחזקות עיקריות

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל במחצית הראשונה של שנת 2018.

צמיחה

האינדיקטורים האחרונים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בתחילת שנת 2018, כאשר אומדן לרבעון הראשון של שנת 2018 הצביע על עלייה של 4.7% בתמ"ג. שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית וביטחון תעסוקתי גבוה ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל אשר עלה במהלך חמשת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-1.5%. בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש יולי 2018, הועלתה תחזית הצמיחה בקצב התוצר לשנת 2018 ל-3.7%, ותחזית הצמיחה לשנת 2019 נותרה על 3.5%.

תקציב המדינה

במחצית הראשונה של שנת 2018 נמדד גירעון בסך 8.0 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה, בהשוואה לגירעון בסך 8.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בכל שנת 2018 מתוכנן גירעון שנתי בסך 38.5 מיליארד ש"ח (כ-2.9% מהתמ"ג), כאשר הגירעון המצטבר בפועל ב-12 החודשים האחרונים (יולי 2017 - יוני 2018) עומד על כ-1.9% מהתמ"ג. חברת מודיס העלתה במהלך חודש יולי 2018 את אופק דירוג האשראי של ישראל מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A1. חברת S&P העלתה בתחילת חודש אוגוסט 2018 את דירוג האשראי של ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נמצאת במגמה של עלייה וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה בששת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-0.9% (מדד "בגין"). על פי הערכת בנק ישראל האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1.2%, בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%) ובשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.5%. נכון לחודש יולי 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור של 1.5%. המשך המדיניות המוניטרית של בנק ישראל תלויה, בין היתר, בסביבת האינפלציה והתבססותה בתוך טווח היעד שנקבע.

שוק הדיור

הפירסומים האחרונים משקפים התמתנות במחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס"), שפורסם בחודש יולי 2018, נרשמה יציבות במחירי הדירות בחודשים אפריל-מאי, בהשוואה לעיסקאות שבוצעו בחודשים מרס-אפריל. ב-12 החודשים שבין אפריל 2017 למרס 2018 הוחל בבנייתן של כ-43,350 דירות, ירידה של כ-22%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

שוק העבודה

שיעור האבטלה הינו נמוך ואף נרשמה ירידה קלה, כאשר בחודש מאי 2018 עמד על 3.9% בהשוואה ל-4.0% בחודש אפריל.

שער החליפין

במחצית הראשונה של שנת 2018, עלה שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-5.3% ושער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.5%, אולם התאפיין בתנודתיות רבה על רקע השינוי בביקוש ובהיצע המט"ח. בשנת 2018 המשיך בנק ישראל במגמת רכישות מט"ח, בין היתר, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל.

רביית בנק ישראל

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018, נותרה הרביית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. על פי הערכות מחלקת המחקר בבנק ישראל הרביית צפויה להיותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018, לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להיות חיוביים, אם כי נראה שהצמיחה מאבדת מעוצמתה. קצב צמיחת הסחר העולמי האט בחודשים האחרונים, והירידה במדד מנהלי הרכש הגלובליים מאותתת על היחלשות המומנטום. ארה"ב הודיעה לאחרונה כי היא עתידה להטיל מכסים בשיעור של 25% על יבוא מסין בהיקף של 200 מיליארד דולר, ובתגובה סין הודיעה על הטלת מכסים על יבוא מוצרים מארה"ב בהיקף של 60 מיליארד דולר. ההתפתחויות האחרונות בסביבת הסחר העולמי עלולות להחריף לכדי "מלחמת סחר" וזו עלולה להשפיע משמעותית על המשק העולמי בכלל ועל המשק הישראלי בפרט.

על פי תחזית קרן המטבע הבינלאומית שפורסמה במהלך חודש יולי 2018, ההתרחבות הכלכלית במדינות המתועשות תימשך בטווח הקצר, אולם הקרן מעריכה שהסיכונים הולכים וגדלים, כך שהצמיחה רעועה יותר והאיומים עליה הולכים וגוברים.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 נרשמה יציבות במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 35 עלה בכ-0.5% ומדד ת"א 125 ירד בכ-0.1%. מדד האג"ח הכללי ירד בשיעור של כ-0.3%.

במחזורי המסחר היומיים הממוצעים נרשמו עליות במדדי מניות ת"א 35, ת"א 125 ובמדדי האג"ח.

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-1.7% במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ-2.4%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ-7.7%.

לפרטים נוספים, ראה [התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם](#), לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-356 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-317 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.3%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-יוני 2018 על שיעור של 9.3%, בהשוואה ל-8.7% בתקופה המקבילה אשתקד ול-9.1% בכל שנת 2017.

תמצית דוח רווח והפסד

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2018	2017	שינוי	2018	2017	שינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	
662	604	9.6	662	604	9.6	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
54	53	1.9	54	53	1.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
608	551	10.3	608	551	10.3	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
325	317	2.5	325	317	2.5	עמלות
52	13	300.0	52	13	300.0	הכנסות אחרות
655	650	0.8	655	650	0.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
330	231	42.9	330	231	42.9	רווח לפני מסים
117	86	36.0	117	86	36.0	הפרשה למסים על הרווח
13	16	(18.8)	13	16	(18.8)	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
						רווח נקי:
226	161	40.4	226	161	40.4	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(7)	(10)	(30.0)	(7)	(10)	(30.0)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
219	151	45.0	219	151	45.0	המיוחס לבעלי מניות הבנק
11.7%	8.3%		11.7%	8.3%		תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק
9.3%	8.7%		9.3%	8.7%		

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מרבית מסעיף הכנסות שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.

רווחיות בניטרול רכיבים מסויימים

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2018	2017	2018	2017	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
219	151	219	151	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק - כפי שדווח
-	-	-	-	בניטרול ⁽¹⁾
(33)	-	(33)	-	רווח ממכירת נכס הנדל"ן בשווייץ
-	-	-	-	רווח ממכירת זכויות אוצר החייל בבניין בו פועלת הנהלת החברה
-	-	-	-	רווח ממכירת בנין משרדים בת"א
-	-	-	-	הפרשה לתביעות עובדי הבנק למענק
7	-	7	-	הפרשה להוצאות בגין מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת
193	151	193	151	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניטרול הרכיבים לעיל
10.2%	8.3%	10.2%	8.3%	תשואה
9.5%	8.0%	9.5%	8.0%	

(1) ראו להלן פרטים בדבר הרכיבים שנוטרלו.

פרטים בדבר הרכיבים שנוטרלו

רווח ממכירת נכס הנדל"ן בשוויץ - ביום 14 במרס 2018, הושלמה מכירת נכס הנדל"ן שהיה בבעלות פיבי שווייץ בע"מ. הרווח מהמכירה בסך של 19 מיליון ש"ח נכלל ברבעון הראשון של השנה בהכנסות אחרות (ההשפעה על הרווח הנקי - 13 מיליון ש"ח).

רווח ממכירת זכויות אוצר החייל בבניין בו פועלת הנהלת החברה - ביום 21 ביוני 2018, הושלמה העסקה. הרווח מהמכירה בסך של 46 מיליון ש"ח, נכלל ברבעון השני של השנה בהכנסות אחרות (ההשפעה על הרווח הנקי - 33 מיליון ש"ח).

רווח ממכירת בנין משרדים בת"א - ביום 30 במרס 2017, הושלמה מכירת זכויות החכירה של הבנק בשטחים בבנין משרדים בת"א. הרווח מהמכירה בסך של 41 מיליון ש"ח נכלל בתקופה המקבילה אשתקד בהכנסות אחרות (ההשפעה על הרווח הנקי - 28 מיליון ש"ח).

הפרשה לתביעת עובדי הבנק למענק - ראה "מערכת יחסי העבודה" בפרק ממשל תאגידי (ההשפעה על הרווח הנקי - 29 מיליון ש"ח).

הפרשה להוצאות בגין מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת - ראה "מערכת יחסי העבודה" בפרק ממשל תאגידי (ההשפעה על הרווח הנקי - 23 מיליון ש"ח).

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכונים הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

מחצית ראשונה		2017				2018		
2017	2018	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
1,393	1,473	640	753	615	696	654	819	הכנסות רבית
248	274	78	170	50	104	70	204	הוצאות רבית
1,145	1,199	562	583	565	592	584	615	הכנסות רבית, נטו
33	87	12	21	38	12	40	47	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,178	1,286	574	604	603	604	624	662	סך הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו

מחצית ראשונה		2017				2018		
2017	2018	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
1,155	1,265	564	591	590	606	618	647	רווח מפעילות שוטפת
2	12	(1)	3	1	1	1	11	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
10	6	3	7	8	1	1	5	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
11	3	8	3	4	(4)	4	(1)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
1,178	1,286	574	604	603	604	624	662	רווח מימוני, נטו

ברווח המימוני מפעילות שוטפת חל גידול בשיעור של 9.5%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. גידול זה נובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
2017	2018	
באחוזים		
2.46	2.49	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
0.72	0.77	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית
1.74	1.72	פער הרבית הכולל
2.02	2.02	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגידי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-81 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-87 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור עמד על שיעור של 0.20%, בהשוואה לשיעור של 0.22% בתקופה המקבילה אשתקד ו-0.15% בשנת 2017 כולה.

להלן פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
119	127	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(103)	(100)	קישון בהוצאה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבוניות
16	27	הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
71	54	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
87	81	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
67	51	הוצאות בגין אשראי מסחרי
(1)	4	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי לדיור
21	26	הוצאות בגין אשראי פרטי אחר
0.04%	0.10%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.18%	0.10%	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.22%	0.20%	שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-663 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-651 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.8%.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לששת החודשים שנסתיימו ביום			
שינוי	2017 ביוני 30	2018 ביוני 30	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(4.0)	126	121	ניהול חשבון
8.2	49	53	כרטיסי אשראי
4.0	300	312	פעילות בשוק ההון
5.8	69	73	הפרשי המרה
(2.2)	46	45	עמלות מעסקי מימון
(3.3)	61	59	עמלות אחרות
1.8	651	663	סך כל העמלות

ההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-75 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-55 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מגידול ברווח ממימוש נכסים. ביום 21 ביוני 2018, הושלמה מכירת זכויות אוצר החייל בבניין בו פועלת הנהלת החברה. הרווח מהמכירה שנכלל בסעיף זה, הסתכם ב-46 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס. ביום 14 במרס 2018, הושלמה מכירת נכס הנדל"ן, שהיה בבעלות פיבי שוויץ בע"מ. הרווח מהמכירה שנכלל בסעיף זה, הסתכם ב-19 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס. בתקופה המקבילה אשתקד, ביום 30 במרס 2017, הושלמה מכירת זכויות החכירה של הבנק בשטחים בבניין משרדים בתל-אביב. הרווח ממכירת הזכויות הנ"ל נכלל בתקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב-41 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-1,392 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 6.7%.
להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

שינוי ב-%	לששת החודשים שנסתיימו ביום		
	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
	במיליוני ש"ח		
4.8	797	835	משכורות והוצאות נלוות
(1.6)	193	190	אחזקה ופחת בניינים וציוד
-	45	45	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
19.7	269	322	הוצאות אחרות
6.7	1,304	1,392	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-835 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-797 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.8%, המוסבר בעיקר מהפרשה לתביעות עובדי הבנק למענק עקב השלכות פסק דין שניתן בקשר לתביעת ועד המנהלים לתשלום מענק. בניטרול ההפרשה לתשלום מענק, המשכורות והוצאות נלוות מסתכמות ב-790 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של 0.9%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-322 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-269 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 19.7%, שנבע בעיקר מגידול בהוצאות פרישת עובדים במסגרת מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת בסך של 39 מיליון ש"ח והוצאות נוספות בגין מהלכי התייעלות בקבוצה.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב-199 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-183 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-36.1%, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 34.2%.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-19 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע מיישומו של הסכם הנפקה משותפת של כאל ושופרסל בע"מ ובפרט מגידול מהותי בהוצאות השיווק הכרוכות בהרכשת הלקוחות (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-362 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח הנקי לתקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 356 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 51 מיליון ש"ח. סכומים אלו קוזזו בחלקם בהפסד כולל אחר בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 45 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-134,254 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-128,836 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017 ול-135,717 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
ב- %		במיליון ש"ח	
3.2	80,378	82,951	אשראי לציבור, נטו
16.4	10,238	11,919	ניירות ערך
(15.6)	39,186	33,090	מזומנים ופקדונות בבנקים
(0.8)	113,511	112,555	פקדונות הציבור
(4.5)	5,249	5,012	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2.6	7,756	7,961	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
ב- %		במיליון ש"ח	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
21.7	244	297	אשראי תעודות
8.2	7,369	7,971	ערבויות והתחייבויות אחרות
(10.8)	2,510	2,240	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
10.8	8,192	9,074	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
5.5	7,327	7,727	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
24.3	5,430	6,749	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
9.6	31,072	34,058	סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2018			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
					במיליון ש"ח	
17,003	231	235	21,038	196	235	חוזי רבית
64,837	482	494	66,302	556	653	חוזי מטבע
70,817	612	612	48,723	374	374	חוזים בגין מניות
1,502	1	1	96	1	1	חוזי סחורות ואחרים
154,159	1,326	1,342	136,159	1,127	1,263	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-82,951 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-80,378 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 3.2%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום			יתרה ליום			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018		31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018		
%	%	במיליון ש"ח	%	במיליון ש"ח		
81.9	82.5	3.9	65,849	68,426	מטבע ישראלי	
12.1	11.6	(0.5)	9,710	9,665	- לא צמוד	
5.4	5.4	2.1	4,360	4,452	- צמוד למדד	
0.6	0.5	(11.1)	459	408	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	
100.0	100.0	3.2	80,378	82,951	פריטים לא כספיים	
					סך הכל	

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(5.5)	(2.6)	18,328	17,785	17,322	עסקים גדולים
10.5	3.6	5,305	5,655	5,860	עסקים בינוניים
8.2	7.1	14,465	14,613	15,646	עסקים קטנים וזעירים
7.4	3.8	41,111	42,521	44,155	משקי בית
5.5	3.3	22,373	22,848	23,595	מזה: הלוואות לדיוור
(1.8)	3.8	55	52	54	בנקאות פרטית
10.6	31.2	700	590	774	גופים מוסדיים
4.8	3.2	79,964	81,216	83,811	סך הכל
מזה: אשראי צרכני ללא הלוואות לדיוור וכרטיסי אשראי					
11.0	5.3	15,636	16,491	17,363	משקי בית
(8.0)	9.5	25	21	23	בנקאות פרטית
11.0	5.3	15,661	16,512	17,386	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 30 ביוני 2018 ב-119,034 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-115,924 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 2.7%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2018		ענף משק
שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
(8.3)	12.7	14,424	11.1	13,227	שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה)
11.6	12.9	14,655	13.7	16,361	בינוי ונדל"ן
2.8	9.2	10,482	9.1	10,779	תעשיה
6.9	6.9	7,872	7.1	8,412	מסחר
5.4	48.2	54,799	48.5	57,734	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיוור
9.3	10.1	11,452	10.5	12,521	אחרים
4.7	100.0	113,684	100.0	119,034	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים):

ליום 30 ביוני 2018				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשכנזי*	סיכון אשכנזי חוץ מאזורי	סיכון אשכנזי כולל	סיכון אשכנזי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
1,229	217	1,446	590	שירותים פיננסיים	1.
901	6	907	907	שירותים פיננסיים	2.
-	657	657	657	תעשייה	3.
504	-	504	504	שירותים פיננסיים	4.
486	1	487	487	תעשייה	5.
47	355	402	114	שירותים פיננסיים	6.

ליום 31 בדצמבר 2017				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשכנזי*	סיכון אשכנזי חוץ מאזורי	סיכון אשכנזי כולל	סיכון אשכנזי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
1,398	231	1,629	696	שירותים פיננסיים	1.
901	5	906	906	שירותים פיננסיים	2.
655	1	656	39	שירותים פיננסיים	3.
166	466	632	632	תעשייה	4.
500	-	500	500	שירותים פיננסיים	5.
62	350	412	110	שירותים פיננסיים	6.

* כולל אשכנזי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות נטו, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-11,919 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,238 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 16.4%. להלן הרכב התיק:

יתרה ליום		חלק מסך ניירות הערך		
30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		%		
9,019	7,535	75.7	73.6	אגרות חוב ממשלתיות
537	631	4.5	6.2	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
769	790	6.5	7.7	קונצרני ומגובי נכסים
1,349	1,086	11.3	10.6	קונצרני ומגובי נכסים בערבות ממשלות
245	196	2.0	1.9	מניות ⁽²⁾
11,919	10,238	100.0	100.0	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 382 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017 - 462 מיליון ש"ח).

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 108 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך של 95 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך של 27 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 98 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך של 77 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך של 6 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך ליום		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	השינוי במיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
%	%	%			
25.8	31.6	42.7	1,127	2,639	3,766
10.0	6.5	(24.4)	(249)	1,021	772
62.3	59.9	11.8	754	6,382	7,136
1.9	2.0	25.0	49	196	245
100.0	100.0	16.4	1,681	10,238	11,919

מטבעי ישראלי

- לא צמוד

- צמוד למדד

מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

פריטים לא כספיים

סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 30 ביוני 2018:

מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל במיליוני ש"ח	סך הכל
113	15	117	245
-	-	3,949	3,949
-	235	354	589
-	6,619	124	6,743
-	393	-	393
113	7,262	4,544	11,919
1.0	61.0	38.0	100.0

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

יתרה ליום			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018		
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
2,737	3,313	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 30.6.18 - 3,140 מיליון ש"ח; 31.12.17 - 2,533 מיליון ש"ח)	
1,944	1,967	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 30.6.18 - 1,892 מיליון ש"ח; 31.12.17 - 1,801 מיליון ש"ח)	
157	147	צרפת	
211	29	בריטניה	
478	616	גרמניה (כולל ממשלת גרמניה או בערבותה - 30.6.18 - 616 מיליון ש"ח; 31.12.17 - 478 מיליון ש"ח)	
154	108	אירופה - אחרים (30.6.18 - 2 מדינות; 31.12.17 - 3 מדינות)	
253	393	קנדה	
7	15	אוסטרליה	
141	155	המזרח הרחוק, ניו זילנד ואחרים (30.6.18 - 4 מדינות; 31.12.17 - 5 מדינות)	
6,082	6,743	סך הכל	

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 1% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק. לפרטים בדבר חשיפה כוללת למדינות זרות בכללן ספרד ואירלנד ראה פרק ניהול סיכונים אשראי להלן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
במיליוני ש"ח		
35	37	שירותים פיננסיים
92	71	בנקים
47	41	תעשייה
150	141	חשמל ומים
128	158	בניה ונדל"ן
12	10	תקשורת ושירותי מחשב
42	37	מסחר
5	5	שירותים ציבוריים
64	65	תחבורה
15	24	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
590	589	סך הכל

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-6,743 מיליון ש"ח (1,847 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך של 1,500 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן נסחרות בחו"ל בסך של 172 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 3,141 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,930 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-99% בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-1% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (למעט ממשלת ישראל או ארצות הברית) אינה עולה על 5.5% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-3 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-16 מיליון ש"ח (כ-5 מיליון דולר), בהשוואה ל-63 מיליון ש"ח (כ-18 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2017.

- **אגרות חוב מגובות במשכנתאות (MBS - Mortgage Backed Securities)** - מסתכמות ב-393 מיליון ש"ח (108 מיליון דולר). מתוכן אגרות חוב בסך של 389 מיליון ש"ח (107 מיליון דולר) הונפקו על ידי חברה בבעלות מלאה של ממשלת ארה"ב (Ginnie Mae) והיתרה בסך של כ-4 מיליון ש"ח (1 מיליון דולר) הונפקה על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב Freddie Mac-I Fannie Mae.

להלן ניתוח רגישות ליום 30 ביוני 2018 של השפעת שינויים בשעורי הרבית על קצב הפרעונות המוקדמים והשווי ההוגן של תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא (כולל גידור כלכלי של עסקאות החלפת רבית):

שינוי בקצב הפרעונות המוקדמים	שינוי בשווי ההוגן	
		בנקודות אחוז
(1.3)	(8.0)	עלייה של 200 נקודות בסיס
(1.0)	(3.9)	עלייה של 100 נקודות בסיס
10.7	2.9	ירידה של 100 נקודות בסיס
26.4	4.3	ירידה של 200 נקודות בסיס

יתרת ההפסדים, ברוטו שטרם מומשו, הכלולה ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-2 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-33,090 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39,186 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, קיטון בשיעור של 15.6%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-112,555 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113,511 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, קיטון בשיעור של 0.8%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	השינוי	
%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	%	
76.9	77.4	87,253	87,110	(0.2)	מטבעי ישראל
5.3	5.4	6,037	6,134	1.6	- לא צמוד
17.4	16.8	19,755	18,900	(4.3)	- צמוד למדד
0.4	0.4	466	411	(11.8)	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	113,511	112,555	(0.8)	פריטים לא כספיים
					סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
2.8	(20.2)	9,073	11,683	9,323	עסקים גדולים
(10.4)	(11.5)	5,242	5,309	4,699	עסקים בינוניים
10.5	14.5	16,003	15,439	17,679	עסקים קטנים וזעירים
3.7	2.6	45,876	46,371	47,558	משקי בית
2.1	(2.3)	7,676	8,028	7,840	בנקאות פרטית
8.7	(4.6)	23,410	26,681	25,456	גופים מוסדיים
4.9	(0.8)	107,280	113,511	112,555	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2018 עמד על 322 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-328 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017 ול-287 מיליארד ש"ח ב-30 ביוני 2017.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-5,012 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,249 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. קיטון בשיעור של 4.5%.

לאחר תאריך המאזן, ביום 15 ביולי 2018, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה ציבורית, כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בע.ג. של 252 מיליון ש"ח בתמורה לסך של 252 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2018 ב-7,961 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,756 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 2.6%.
לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל. היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.
ליחסי הון מינימליים אלו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח.
בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפני נתוני מועד הדיווח הינם 9.29%-12.79% בהתאמה.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ואשר לא יפחתו מאלה הרגולטוריים, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.79%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.0%.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך, בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות שעלותה הוערכה בכ-207 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 30 ביוני 2018, היה מביא לקיטון של כ-0.10% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל.

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2017 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בכל אחת מחברות הבנות הבנקאיות בארץ בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של כל חברה בת. חברות הבת הבנקאיות בארץ ביצעו את תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2017.

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
8,033	8,144	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,749	2,621	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,782	10,765	סך כל ההון הכולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
70,445	73,812	סיכון אשראי
725	614	סיכון שוק
6,201	6,180	סיכון תפעולי
77,371	80,606	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.38%	10.10%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.94%	13.35%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.30%	9.29%	יחד הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.80%	12.79%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2018 עמד על 10.10%, בהשוואה ל-10.38% ליום 31 בדצמבר 2017. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2018 עמד על 13.35%, בהשוואה ל-13.94% ליום 31 בדצמבר 2017.

ההון הכולל ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-10,765 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,782 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2017. השינוי בבסיס ההון נבע בעיקר מקיטון בסך של 135 מיליון ש"ח במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי, מדידינג ששולם בסך של 155 מיליון ש"ח ומהפסד כולל אחר בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 45 מיליון ש"ח. קיטון זה קוזז בחלקו מהרווח לתקופה בסך של 356 מיליון ש"ח ומגידול בסך של 51 מיליון ש"ח ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים. נכסי הסיכון ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-80,606 מיליון ש"ח בהשוואה ל-77,371 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

30 ביוני 2018		31 בדצמבר 2017
באחוזים		
חברות בת משמעותיות		
בנק אוצר החייל בע"מ		
11.15%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.59%	13.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
בנק מסד בע"מ		
11.94%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.95%	12.95%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (כולל את הבנק). תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף מזערי החל מיום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 30 ביוני 2018 עומד על 5.61%, בהשוואה ל-5.50% ליום 31 בדצמבר 2017.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר דירקטוריון הבנק (כפי שעודכנה ביום 9 ביוני 2015 וביום 14 באוגוסט 2017), הבנק יחלק דיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. יובהר כי החל משנת 2017, הרווח הנקי השנתי מתייחס לרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 24א.ב' לדוחות הכספיים לשנת 2017.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2016:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
17 בנובמבר 2016	5 בדצמבר 2016	200	1.99
15 במרס 2017	2 באפריל 2017	70	0.70
23 במאי 2017	14 ביוני 2017	70	0.70
14 באוגוסט 2017	31 באוגוסט 2017	70	0.70
14 בנובמבר 2017	3 בדצמבר 2017	100	1.00
5 במרס 2018	21 במרס 2018	95	0.95
28 במאי 2018	5 ביוני 2018	60	0.60

לאחר תאריך המאזן, ביום 14 באוגוסט 2018, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 100 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 23 באוגוסט 2018 ויום התשלום יהיה 2 בספטמבר 2018. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 11א' לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 11 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 11א' לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשלושת החודשים				
30 ביוני		שנת יימו ביום 30 ביוני				
2017	2018	השינוי	2017			2018
ב-%		ב-%	במיליוני ש"ח			
11.3	9.7	(4.7)	106	101	עסקים גדולים	
5.4	6.0	24.0	50	62	עסקים בינוניים	
24.3	22.3	2.2	227	232	עסקים קטנים וזעירים	
41.5	40.6	8.8	388	422	משקי בית	
4.0	2.2	37.8)**	37	23	בנקאות פרטית	
5.8	5.6	7.4	54	58	גופים מוסדיים	
7.7	13.6	95.8	72	141	ניהול פיננסי	
100.0	100.0	11.2	934	1,039	סך הכל	

חלק המגזר מסך ההכנסות		לששת החודשים			
30 ביוני		שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2017	2018	השינוי	2017	2018	
ב-%		במיליוני ש"ח			
11.7	10.2	(5.9)	220	207	עסקים גדולים
5.5	6.0	18.4	103	122	עסקים בינוניים
23.6	22.9	4.3	445	464	עסקים קטנים וזעירים
40.9	41.6	9.4	770	842	משקי בית
3.2	2.3	23.0)**	61	47	בנקאות פרטית
5.8	5.8	8.3	109	118	גופים מוסדיים
9.3	11.1	27.3	176	224	ניהול פיננסי
100.0	100.0	7.4	1,884	2,024	סך הכל

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לששת החודשים		לשלושת החודשים		
שנת יימו ביום 30 ביוני		שנת יימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
81	65	35	27	עסקים גדולים
9	42	-	25	עסקים בינוניים
50	58	30	36	עסקים קטנים וזעירים
27	23	15	25	משקי בית
18	10	14	5	בנקאות פרטית
15	22	6	11	גופים מוסדיים
117	136	51	90	ניהול פיננסי
317	356	151	219	סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

** הירידה נובעת ממכירת הפעילות של פיבי שוויץ (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

% מסך כל הנכסים		סך כל הנכסים			
30 ביוני		לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2017	2018	השינוי	2017	2018	
ב-%	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח		
14.0	13.0	(2.8)	17,952	17,458	עסקים גדולים
4.1	4.2	10.5	5,173	5,715	עסקים בינוניים
11.1	11.2	6.5	14,197	15,115	עסקים קטנים וזעירים
31.2	31.9	7.5	39,899	42,875	משקי בית
0.2	-	83.5)**	316	52	בנקאות פרטית
0.5	0.4	(1.3)	601	593	גופים מוסדיים
38.9	39.3	6.1	49,790	52,850	ניהול פיננסי
100.0	100.0	5.3	127,928	134,658	סך הכל

% מסך כל ההתחייבויות		סך כל ההתחייבויות			
30 ביוני		לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2017	2018	השינוי	2017	2018	
ב-%	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח		
7.7	8.0	10.3	9,175	10,116	עסקים גדולים
4.4	3.9	(8.6)	5,323	4,867	עסקים בינוניים
13.8	13.3	1.4	16,574	16,799	עסקים קטנים וזעירים
38.2	37.1	2.4	45,858	46,950	משקי בית
6.3	6.1	1.9	7,574	7,717	בנקאות פרטית
18.0	21.0	22.9	21,604	26,550	גופים מוסדיים
11.5	10.6	(3.1)	13,790	13,364	ניהול פיננסי
100.0	100.0	5.4	119,898	126,363	סך הכל

* היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.
 ** הירידה נובעת ממכירת הפעילות של פיבי שוויץ (ראה פרק חבורת מוחזקות עיקריות להלן).

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2017				לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2018				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
								במיליוני ש"ח
258	74	34	150	266	72	40	154	הכנסות רבית, נטו
125	32	16	77	129	29	22	78	הכנסות שאינן מרבית
383	106	50	227	395	101	62	232	סך הכנסות
35	(2)	21	16	38	15	(2)	25	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
238	52	28	158	221	45	26	150	הוצאות תפעוליות ואחרות
65	35	-	30	88	27	25	36	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,384	17,878	5,285	14,221	38,989	17,809	5,833	15,347	יתרה ממוצעת של נכסים
38,098	18,328	5,305	14,465	38,828	17,322	5,860	15,646	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
30,641	8,969	5,270	16,402	32,031	9,778	4,679	17,574	יתרה ממוצעת של התחייבויות
30,318	9,073	5,242	16,003	31,701	9,323	4,699	17,679	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2017				לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2018				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
								במיליוני ש"ח
511	152	71	288	530	146	82	302	הכנסות רבית, נטו
257	68	32	157	263	61	40	162	הכנסות שאינן מרבית
768	220	103	445	793	207	122	464	סך הכנסות
62	(12)	33	41	51	8	(1)	44	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
471	100	53	318	479	97	56	326	הוצאות תפעוליות ואחרות
140	81	9	50	165	65	42	58	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,322	17,952	5,173	14,197	38,288	17,458	5,715	15,115	יתרה ממוצעת של נכסים
38,098	18,328	5,305	14,465	38,828	17,322	5,860	15,646	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
31,072	9,175	5,323	16,574	31,782	10,116	4,867	16,799	יתרה ממוצעת של התחייבויות
30,318	9,073	5,242	16,003	31,701	9,323	4,699	17,679	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות במחצית הראשונה של שנת 2018, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-530 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-511 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.7%, אשר נבע מגידול בהיקפי הפעילות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-479 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-471 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.7%. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-165 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-140 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 17.9%. הגידול ברווח מוסבר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי שהסתכמו ב-51 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-62 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ומגידול בהכנסות כאמור לעיל.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-38,828 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-38,098 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017, גידול בשיעור של 1.9%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-31,701 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30,318 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017, גידול בשיעור של 4.6%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2017			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2018			
משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
280	8	288	251	7	258	הכנסות רבית, נטו
142	15	157	137	14	151	הכנסות שאינן מרבית
422	23	445	388	21	409	סך הכנסות
16	-	16	17	-	17	הוצאות בגין הפסדי אשראי
359	15	374	340	13	353	הוצאות תפעוליות ואחרות
25	5	30	15	4	19	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
43,259	51	43,310	40,262	47	40,309	יתרה ממוצעת של נכסים
44,155	54	44,209	41,111	55	41,166	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
47,313	7,715	55,028	45,863	7,596	53,459	יתרה ממוצעת של התחייבויות
47,558	7,840	55,398	45,876	7,676	53,552	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2017			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2018			
משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
554	16	570	490	12	502	הכנסות רבית, נטו
288	31	319	280	28	308	הכנסות שאינן מרבית
842	47	889	770	40	810	סך הכנסות
30	-	30	24	-	24	הוצאות בגין הפסדי אשראי
761	31	792	689	27	716	הוצאות תפעוליות ואחרות
23	10	33	27	7	34	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
42,875	52	42,927	39,899	47	39,946	יתרה ממוצעת של נכסים
44,155	54	44,209	41,111	55	41,166	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
46,950	7,717	54,667	45,858	7,574	53,432	יתרה ממוצעת של התחייבויות
47,558	7,840	55,398	45,876	7,676	53,552	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות במחצית הראשונה של שנת 2018, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-570 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-502 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.5% הנובע מגידול ביותרות האשראי.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-319 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-308 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-792 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-716 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.6%, המוסבר בעיקר מגידול בהוצאות שכר הנובע מהפרשה לתביעות עובדי הבנק עקב השלכות פסק דין שניתן בקשר לתביעת ועד המנהלים ומחלק המגזר בהוצאות בגין מהלכי התייעלות בחברה מאוחדת. בניטרול הוצאות אלו, סך ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-752 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 5.0%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכמו ב-33 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-44,209 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,166 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017, גידול בשיעור של 7.4%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-55,398 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53,552 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017, גידול בשיעור של 3.4%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשייכות למגזר זה הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-224 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-176 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-136 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-117 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הנקי, מוסבר בעיקר מגידול ברווח הון ממכירת בנינים וציוד שהסתכם ב-67 מיליון ש"ח, ברוטו לפני השפעת המס, בהשוואה ל-41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

השקעת הבנק בחברות המוחזקות בישראל ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-2,633 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,458 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 7.1%.

חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברות המוחזקות בארץ הסתכם ב-110 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-71 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל") - בו מחזיק הבנק 100.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 46 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק באוצר החייל ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-1,355 מיליון ש"ח. סך המאזן של אוצר החייל ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-22,089 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-21,274 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 3.8%. סך כל ההון של אוצר החייל ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-1,355 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,291 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 5.0%.

הרווח הנקי של אוצר החייל הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-63.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-32.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 95.1%.

הגידול ברווח מוסבר מרווח בסך של 33 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס, הנובע ממכירת זכויות אוצר החייל בבנין בו פועלת הנהלת החברה. גורמים נוספים שהשפיעו על הרווח והשפעתם קווצה הינם: מחד, גידול בהכנסות רבית, הנובע מגידול בהיקף הפעילות, קיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי וקיטון בהוצאות בגין משכורות והוצאות נלוות, המשקף ירידה במספר העובדים ומאידך, גידול בהוצאות אחרות הנובע מהוצאות בגין שינוי מבנה ארגוני.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 9.9%, בהשוואה ל-5.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.59%, בהשוואה ל-13.32% בסוף שנת 2017. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 11.15%, בהשוואה ל-11.01% בסוף שנת 2017.

במסגרת תהליך ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2017, נקבעו על ידי דירקטוריון אוצר החייל יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מן הדרישה הרגולטורית בשיעור של 12.53%.

ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק לכלל בעלי המניות באוצר החייל (שאינם הבנק), כולל חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן - "חבר") לרכוש את מניותיהם באוצר החייל, על סוגיהן השונים, במסגרת הליך לפי סעיף 341 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"), וזאת במחיר כולל של כ-340 מיליון ש"ח, התואם את מחיר המימוש שהיה קבוע בתנאי אופצית המכר (PUT) שנתן הבנק לחבר על פי הסדרים משנת 2006, שעודכנו מעת לעת (להלן - "אופצית חבר").

במסגרת התהליך, הושלמה ביום 16 בינואר 2018 רכישת החזקות חבר על ידי הבנק ובעקבותיה פקעה אופצית חבר וביום 22 באפריל 2018 הושלמה רכישת מניותיהם של כלל בעלי מניות המיעוט באוצר החייל על ידי הבנק בהתאם להוראות סעיף 341 לחוק החברות, על פי המועדים והתנאים הקבועים בו ובעקבותיה הבנק מחזיק ב-100% מזכויות ההצבעה והזכויות בהון באוצר החייל.

ראה "מערכת יחסי העבודה" בפרק ממשל תאגידי באשר למשא ומתן שמקיים אוצר החייל, עם ועד העובדים ובאשר לסכסוך העבודה עליו הודיעה הסתדרות המעו"ף.

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 22 סניפים ושלוחות. השקעת הבנק במסד ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-317 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-7,880 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,733 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 1.9%. סך כל ההון של מסד ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-621 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-592 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 4.9%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-30.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-23.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 30.0%. השינוי ברווח מוסבר בעיקר מגידול בהכנסות רבית הנובע בעיקר מעליה בהיקף האשראי לציבור.

חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-13.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 10.5%, בהשוואה ל-8.2% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 12.95%, בדומה לסוף שנת 2017. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 11.94%, בהשוואה ל-11.87% בסוף שנת 2017.

במסגרת תהליך ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2017 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2020, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2020.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל. כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי אשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל ומשווקת באופן מצומצם בלבד גם כרטיסי אשראי של "מסטרקארד". השקעת הבנק בכאל ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-585 מיליון ש"ח. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמד על 15.0%, בהשוואה ל-15.6% בסוף שנת 2017. חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-20.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 28.3%. הקיטון ברווח מוסבר מיישומו של הסכם ההנפקה המשותפת של כאל ושופרסל בע"מ, ובפרט מגידול מהותי בהוצאות השיווק הכרוכות בהרכשת הלקוחות, בהוצאות התפעול הנלוות להן ובהוצאות הפסדי אשראי בגין הקצאת מסגרות שלא נוצלו. הוצאות אלה נבעו בעיקר מגיוס של כ-400 אלף כרטיסי אשראי המשתייכים למועדון הלקוחות המשותף לכאל ולשופרסל, במחצית הראשונה של השנה. ראה באור 9 באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל, בקשה שהסתיימה בהסדר פשרה, לאישור תביעה נגזרת כנגד נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית, ובנושא שומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

פיבי שוויץ - ביום 19 בדצמבר 2016 חתמה פיבי שוויץ בע"מ, חברת בת של הבנק (להלן - "השלוחה") על הסכם למכירת פעילותה לצד שלישי (להלן - "ההסכם"). ביום 2 ביוני 2017 הועברה לרוכש, על פי ההסכם, פעילות השלוחה (שכללה את מרבית נכסי לקוחות השלוחה), כנגד תשלום ששולם לשלוחה על חשבון התמורה הכוללת, שנקבעה בהסכם. ביום 4 במרס 2018 הושלמה חתימת הצדדים על תיקון להסכם, לפיו תעמוד התמורה בגין מכירת פעילות השלוחה על סך כולל וסופי של כ-4.6 מיליון פרנק שוויצרי. כמו כן, על פי התיקון בוטלו חלק מההתחייבויות לשיפוי שניתנו בהסכם. יתרת התמורה שנכללה ברבעון הראשון של השנה במסגרת ההכנסות האחרות, הסתכמה ב-3 מיליון ש"ח. ביום 14 במרס 2018 הושלמה מכירת נכס הנדל"ן, שהיה בבעלות השלוחה. הרווח מהמכירה הסתכם ב-19 מיליון ש"ח, ברוטו לפני השפעת המס. השלוחה סיימה את כל פעילותה הבנקאית וביום 28 בפברואר 2018 השיבה את רישיון הבנק שלה לרשויות הפיקוח בשוויץ והבנק פועל כעת לפירוקה. עם השבת רישיון הבנק של השלוחה, הבנק ערב להתחייבויותיה במסגרת ההסכם ובא במקומה בקשר עם התחייבויותיה על פי ההסכם ועדכנו האמור לעיל.

סקירת הסיכונים

34	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
36	סיכון אשראי
45	סיכון שוק
59	סיכון נזילות
59	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2017. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2017. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, לרבות המערך המשפטי וחטיבת החשבונאי הראשי בתחומים הרלוונטיים, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי, ר"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
 - ר"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית, משמש כמנהל סיכוני האשראי.
 - מר אבי שטרנשוס, ראש המערך הפיננסי, משמש כמנהל הסיכונים הפיננסיים.
 - מר יעקב קונורטוב משמש כמנהל סיכוני ציות במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי ובכלל זה, בין היתר, מנהל סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, מונה כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA והסכם ה-QI.
 - מר יוסי לוי, ראש חטיבת משאבים, משמש כמנהל הסיכון האסטרטגי.
 - מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ משמש כמנהל סיכוני דו.
 - מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר.
 - עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
 - ר"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי, משמש כמנהל סיכון המוניטין.
 - ר"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה לניהול סיכונים, משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהל ההמשכיות העסקית. בנוסף, מנהל הגנת הסייבר כפוף אליו מקצועית.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול הסיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאנדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2017.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 30 ביוני 2018, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2018, הסתכם ב-1,672 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,642 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, גידול בשיעור של 1.8%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה ליום 30 ביוני 2018, עמד על 1.4%, בדומה לסוף שנת 2017. 16.1% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 13.3% לענף הנדל"ן, 25.9% לענף המסחר ו-32.1% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדירור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.7%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2017.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור 12.ב. (1) לדוחות הכספיים.

1. סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017			30 ביוני 2018			
סך הכל	מאזני חוץ	מאזני	סך הכל	מאזני חוץ	מאזני	סך הכל	מאזני חוץ	מאזני	
במיליוני ש"ח									
665	118	547	894	137	757	629	104	525	סיכון אשראי פגום
162	5	157	206	9	197	155	4	151	סיכון אשראי נחות
815	70	745	940	93	847	888	116	772	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
1,642	193	1,449	2,040	239	1,801	1,672	224	1,448	סך סיכון אשראי בעייתי
230	-	230	204	-	204	257	-	257	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017			30 ביוני 2018			
במיליוני ש"ח									
									2. נכסים שאינם מבצעים
493									חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית
									3. נכסים פגומים מבצעים
49									חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
5									אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
54									סך הכל נכסים פגומים מבצעים
701									
482									
51									
39									
5									
43									

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
במיליוני ש"ח						
577	577	542	744	519		4. שינויים בחובות פגומים
*551	386	129	95	66		יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
(41)	(33)	(8)	-	-		סיווגים חדשים
(406)*	(100)	(86)	(51)	(35)		ביטול סיווגים
(139)	(78)	(56)	(36)	(29)		גביית חובות
542	752	521	752	521		מחיקות חשבונאיות
						יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

* מזה: בגין חוב אחד בסך של כ-227 מיליון ש"ח, אשר סווג בשנת 2017 כחוב פגום בארגון מחדש ונגבה לאחר מכן.

לשנה שנסתיימה ביום	לששת החודשים שנסתיימו		
	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
31 בדצמבר 2017			
0.95%	1.20%	0.93%	5. מדדי סיכון שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.67%	0.94%	0.62%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.28%	0.26%	0.31%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.42%	1.79%	1.40%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.15%	0.22%	0.19%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
0.18%	0.23%	0.11%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
1.03%	1.06%	1.03%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
154.6%	112.4%	165.1%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
108.5%	88.4%	110.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
16.7%	22.7%	11.0%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

הירידה בשיעור יתרת האשראי הפגום מיתרת האשראי לציבור, וכן הירידה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור, נובעות מקיטון ביתרת האשראי הפגום, בעיקר כתוצאה מפרעונות של חובות וכן בעקבות מחיקות חשבונאיות.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2018									
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
544	498	12	542	426	12	5	-	-	5
467	464	-	364	73	-	-	-	-	-
10,058	9,482	269	9,864	7,184	269	133	(3)	(5)	143
10,658	10,254	134	10,584	4,483	133	66	22	10	87
5,699	5,487	89	5,559	5,240	89	85	1	2	22
1,279	1,216	6	1,089	735	6	5	-	-	7
8,401	7,616	433	8,310	6,930	433	151	27	5	203
1,004	893	22	979	836	22	10	3	2	12
1,122	998	32	1,022	840	28	9	-	1	13
2,259	2,091	25	2,142	1,287	25	16	(1)	1	10
12,108	12,001	17	8,676	7,062	17	3	(4)	-	20
2,583	2,359	36	2,546	1,779	36	15	6	1	18
2,697	2,510	52	2,679	2,193	52	26	2	1	12
58,879	55,869	1,127	54,356	39,068	1,122	524	53	18	552
25,122	24,564	191	25,122	23,595	191	6	4	2	117
32,612	30,896	346	32,588	20,307	346	87	26	28	263
116,613	111,329	1,664	112,066	82,970	1,659	617	83	48	932
526	527	-	240	240	-	-	-	-	-
8,331	8,331	-	691	681	-	-	-	-	-
125,470	120,187	1,664	112,997	83,891	1,659	617	83	48	932
פעילות לווים בחו"ל									
2,421	2,412	8	848	841	8	8	(2)	(2)	2
2,509	2,509	-	1,620	1,620	-	-	-	-	-
1,930	1,930	-	-	-	-	-	-	-	-
6,860	6,851	8	2,468	2,461	8	8	(2)	(2)	2
119,034	113,741	1,672	112,914	83,811	1,667	625	81	46	934
3,035	3,036	-	1,860	1,860	-	-	-	-	-
10,261	10,261	-	691	681	-	-	-	-	-
132,330	127,038	1,672	115,465	86,352	1,667	625	81	46	934

הערות בעמוד 40.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2017*									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
9	-	(1)	4	24	417	533	24	472	537
-	-	-	-	1	58	70	1	161	162
138	27	16	149	360	7,616	9,839	360	9,352	10,090
86	6	2	66	105	3,832	9,508	106	9,091	9,556
21	(4)	(7)	87	97	4,595	5,056	97	4,920	5,143
7	-	2	5	8	685	792	8	1,314	1,385
187	42	48	176	449	7,128	8,217	449	7,476	8,334
11	9	2	7	24	789	935	24	858	952
15	1	3	10	44	770	936	49	945	1,038
11	(5)	(7)	13	37	1,160	2,061	37	2,061	2,154
42	-	12	228	267	7,459	9,065	267	12,095	12,493
14	2	3	9	36	1,738	2,499	36	2,336	2,543
10	(2)	(2)	21	55	1,906	2,441	55	2,316	2,467
551	76	71	775	1,507	38,153	51,952	1,513	53,397	56,854
114	-	(1)	24	174	22,373	23,625	174	23,083	23,625
246	21	22	82	345	18,555	29,648	345	27,946	29,673
911	97	92	881	2,026	79,081	105,225	2,032	104,426	110,152
-	-	-	-	-	721	721	-	1,142	1,142
-	-	-	-	-	646	651	-	9,618	9,618
911	97	92	881	2,026	80,448	106,597	2,032	115,186	120,912
פעילות לווים בחו"ל									
3	(6)	(5)	8	8	883	891	8	2,047	2,055
-	-	-	-	-	1,213	1,213	-	2,713	2,713
-	-	-	-	-	-	-	-	1,594	1,594
3	(6)	(5)	8	8	2,096	2,104	8	6,354	6,362
914	91	87	889	2,034	79,964	106,116	2,040	106,473	112,207
-	-	-	-	-	1,934	1,934	-	3,855	3,855
-	-	-	-	-	646	651	-	11,212	11,212
914	91	87	889	2,034	82,544	108,701	2,040	121,540	127,274

* סווג מחדש.

הערות בעמוד 40.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2017*									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)									
יִתְרֵת ההִפְרָשָׁה לִהְפִסֵּד אִשְׂרָאִי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחר									
5	(1)	(5)	6	11	467	568	11	524	574
-	-	-	-	-	54	69	-	148	148
140	16	10	153	319	7,192	9,667	319	9,230	9,913
75	(8)	(24)	66	89	3,935	9,277	90	8,969	9,337
23	(6)	(6)	90	97	4,818	5,214	97	5,060	5,312
6	1	2	4	5	713	912	5	1,060	1,123
181	86	85	170	377	6,604	7,765	377	7,043	7,872
12	12	5	9	24	815	941	24	861	957
14	4	4	10	31	811	980	36	981	1,080
12	(5)	(7)	17	38	1,197	2,017	38	1,937	2,124
25	-	(5)	1	18	8,020	9,563	18	13,242	13,417
14	1	3	11	33	1,704	2,426	33	2,253	2,458
10	1	-	19	56	1,869	2,466	56	2,347	2,486
517	101	62	556	1,098	38,199	51,865	1,104	53,655	56,801
115	1	1	7	172	22,848	24,046	172	23,524	24,046
265	43	63	89	358	19,432	30,728	358	29,155	30,753
897	145	126	652	1,628	80,479	106,639	1,634	106,334	111,600
-	-	-	-	-	1,305	1,305	-	1,585	1,585
-	-	-	-	-	675	677	-	7,093	7,093
897	145	126	652	1,628	82,459	108,621	1,634	115,012	120,278
פעילות לווים בחו"ל									
2	(5)	(5)	8	8	737	753	8	2,075	2,084
-	-	-	-	-	1,320	1,320	-	2,319	2,319
-	-	-	-	-	-	-	-	1,932	1,932
2	(5)	(5)	8	8	2,057	2,073	8	6,326	6,335
899	140	121	660	1,636	81,216	107,392	1,642	108,409	113,684
-	-	-	-	-	2,625	2,625	-	3,904	3,904
-	-	-	-	-	675	677	-	9,025	9,025
899	140	121	660	1,636	84,516	110,694	1,642	121,338	126,613

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאדני וסיכון אשראי חוץ מאדני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 86,352 מיליון ש"ח, 11,674 מיליון ש"ח, 550 מיליון ש"ח, 1,263 מיליון ש"ח ו-32,491 מיליון ש"ח, בהתאמה (30.6.17 - 82,544 מיליון ש"ח, 12,875 מיליון ש"ח, 903 מיליון ש"ח, 1,295 מיליון ש"ח ו-29,657 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.17 - 84,516 מיליון ש"ח, 10,042 מיליון ש"ח, 813 מיליון ש"ח, 1,342 מיליון ש"ח ו-29,900 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאדניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאדני וחץ מאדני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאדני בסך של 307 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאדני בסך של 153 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (30.6.17 - 238 מיליון ש"ח ו-505 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.17 - 293 מיליון ש"ח ו-225 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,770 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (30.6.17 - 2,317 מיליון ש"ח, 31.12.17 - 2,500 מיליון ש"ח).

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2018			דירוג אשראי חיצוני
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזורי נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזורי ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזורי נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזורי ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
745	3	742	935	1	934	AAA עד AA-
1,172	36	*1,136	1,274	18	1,256	A+ עד A-
36	10	26	99	15	84	BBB+ עד BBB-
111	-	111	45	-	45	BB+ עד B-
3	3	-	2	2	-	ללא דירוג
2,067	52	2,015	2,355	36	2,319	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם, כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזורי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 30 ביוני 2018 ב-264 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017 - 280 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (94%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 40% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזורי של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-83 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולל בדירוג השקעה (Investment Grade) A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-2.3 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזורי פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-1.9 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 30 ביוני 2018, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,615 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽¹⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁵⁾ (במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2018												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים											
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול											
לממשלות ⁽⁴⁾	לבנקים	לאחרים	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	פרעון עד שנה	פרעון מעל שנה
2,281	1,151	331	-	-	-	3,763	6	-	88	-	3,225	538
-	1	2	-	-	-	3	-	-	16	-	2	1
-	-	6	-	-	-	6	-	-	2	-	4	2
-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1
-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-
39	1,202	2,099	79	-	79	3,419	16	-	375	-	2,859	481
2,320	2,354	2,441	79	-	79	7,194	22	-	482	-	6,092	1,023
-	2	248	-	-	-	250	7	-	61	-	243	7

30 ביוני 2017												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים											
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול											
לממשלות ⁽⁴⁾	לבנקים	לאחרים	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	פרעון עד שנה	פרעון מעל שנה
1,877	1,147	*504	-	-	-	3,528	2	1	86	-	3,047	481
-	2	4	-	-	-	6	-	-	14	-	5	1
-	1	10	-	-	-	11	-	-	2	-	9	2
-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1
-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
36	1,362	*1,665	179	2	177	3,240	5	-	*578	-	2,665	398
1,913	2,512	2,185	179	2	177	6,787	7	1	681	-	5,727	883
-	2	162	-	-	-	164	1	-	109	-	147	17

* סווג מחדש.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

31 בדצמבר 2017												
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים									
			חשיפה מאזנית מעבר לגבול									
מזה סיכון אשראי												
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי חוץ מאזנית בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזנית בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾
473	3,156	-	84	-	-	3,629	-	-	-	*485	1,047	2,097
1	3	-	19	-	-	4	-	-	-	3	1	-
2	10	-	2	-	-	12	-	-	-	11	1	-
-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-
-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-
922	2,660	-	*470	-	13	3,790	208	2	210	*2,390	1,061	131
1,398	5,832	-	576	-	13	7,438	208	2	210	2,892	2,110	2,228
16	155	-	81	-	1	171	-	-	-	170	1	-

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות
ליום 30 ביוני 2018	ליום 30 ביוני 2017	ליום 31 בדצמבר 2017
-	*-	-

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נדילות (במיליוני ש"ח)

לשלושת החודשים שנתיימו ביום							
30 ביוני 2017				30 ביוני 2018			
פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו
ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה
2	4	2	12	1	2	3	1
-	(1)	-	(11)	(1)	-	(2)	1
2	3	2	1	-	2	1	2

לששת החודשים שנתיימו ביום							
30 ביוני 2017				30 ביוני 2018			
פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו	פוארטו ריקו
ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה
2	2	2	14	2	4	2	2
-	1	-	(13)	-	(3)	-	-
2	3	2	1	2	1	2	2

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
פוארטו ריקו				פוארטו ריקו			
ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה	ונצואלה
2	2	2	2	2	2	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	-	-	2	-	-
2	4	2	2	2	4	2	2

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

במחצית הראשונה של שנת 2018 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 2,055 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,854 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.8%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 2,045 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,850 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.5%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיור הנובעים מפרענות מוקדמים במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-85 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 82.4%.

תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-23,465 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-22,217 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017, גידול בשיעור של 5.6%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור ההחזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינויי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר השיעור המקסימלי של רכיב הרבית המשתנה בתמהיל ההלוואה ובדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. ככלל, הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2018 כולל כ-71% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-72% ב-30 ביוני 2017. כ-95% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה ל-30 ביוני 2017.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2018 כוללים כ-72% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-77% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2018 כולל כ-79% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה ל-30 ביוני 2017. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ל-30 ביוני 2017. ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2018 כוללים כ-84% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. כ-91% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-90% בתקופה המקבילה אשתקד.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2018 כולל שיעור של 62% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 14,564 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2018 כוללים סך של 660 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 32% מסך הביצועים וסך של 480 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים, המהווים 23% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תתיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2018 כולל כ-60% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 14,240 מיליון ש"ח.

שנה ומסתכמים לסר של 940 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים													
סך הכל	דירת מגורים	סך הכל	מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד				מגזר לא צמוד				
			רביית משתנה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		
			יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
23,465	973	22,492	0.2	41	16.9	3,808	13.6	3,046	44.3	9,971	25.0	5,626	30.6.18
22,744	1,040	21,704	0.2	48	17.4	3,779	13.9	3,010	44.1	9,563	24.4	5,304	31.12.17

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנה 2014	שנה 2015	שנה 2016	שנה 2017	שנה חודשים 2017	שנה חודשים 2018
3,707	4,796	4,337	3,756	1,850	2,045
4.4%	29.4%	(9.6%)	(13.4%)	(23.4%)	10.5%
0.01%	0.01%	0.01%	(0.01%)	(0.03%)	0.03%
0.74%	0.60%	0.55%	0.51%	0.52%	0.50%

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים.

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון.

לתיק האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי ככללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכוני אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בבתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שלבנק חברות בת העוסקות אף הן בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ופועל ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל חברה בת בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר לאשראי, בין היתר, מקבלי משכורות ובעלי הכנסה קבועה, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש.

הלוואות מרכז המורים הינן הלוואות המשולמות באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. הלוואות לעובדי משרד הביטחון ניתנות במסגרת מרכזים, שונים, בממשקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של ממשד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פוחת סיכון האשראי הניתן לעובדי משרד הביטחון במסגרת זו, למינימום. החזרי הלוואות אלה הלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הבטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות.

כ-74% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

יטרה ליום		שינוי לעומת	
30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר
2018	2017	2017	2017
במיליוני ש"ח			
5,045	4,754	6.1	0.4
15,262	13,801	10.6	5.9
20,307	18,555	9.4	4.5
4,071	3,918	3.9	2.2
6,643	5,946	11.7	6.9
1,567	1,254	25.0	43.1
12,281	11,118	10.5	8.7
32,588	29,673	9.8	6.1
19,753	17,892	10.4	7.2

יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
הלוואות אחרות
סך כל סיכון האשראי המאזני
מסגרות עו"ש לא מנוצלות
מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
סך כל סיכון האשראי הכולל
ממוצע היקף האשראי, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

יטרה ליום		שינוי לעומת		
30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	
2018	2017	2017	2017	
במיליוני ש"ח		ב-%		
87	82	6.1	(2.2)	סיכון אשראי פגום
259	263	(1.5)	(3.7)	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
32,242	29,328	9.9	6.2	סיכון אשראי לא בעייתי
32,588	29,673	9.8	6.1	סך כל סיכון האשראי
43	39	10.3	7.5	מזה: חובות שאינם פגומים בפיקור של 90 ימים או יותר
75	69	8.7	1.4	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
0.26%	0.24%		0.33%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

30 ביוני 2018					
סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	הכנסה קבועה בחשבון*	
במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח	
500	71	571	377	ללא הכנסה קבועה	
4,226	592	4,818	2,745	עד 10	
4,882	1,367	6,249	3,647	מ-10 עד 20	
5,164	3,505	8,669	5,512	מעל 20	
14,772	5,535	20,307	12,281	סך הכל	

31 בדצמבר 2017					
סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	הכנסה קבועה בחשבון*	
במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח	
540	59	599	290	ללא הכנסה קבועה	
3,993	569	4,562	2,702	עד 10	
4,613	1,215	5,828	3,146	מ-10 עד 20	
5,039	3,404	8,443	5,158	מעל 20	
14,185	5,247	19,432	11,296	סך הכל	

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני		
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	
במיליוני ש"ח		
5,665	5,567	תקופה לפרעון
2,834	2,912	עד שנה
4,138	4,362	משנה ועד שלוש שנים
2,344	2,618	משלוש שנים ועד חמש שנים
4,451	4,848	מחמש שנים ועד שבע שנים
19,432	20,307	מעל שבע שנים
		סך הכל

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2018			
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	תחום אשראי ללווה
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח
902	650	252	852	605	247	עד 10
1,192	801	391	1,202	817	385	מ-10 עד 20
2,779	1,682	1,097	2,939	1,859	1,080	מ-20 עד 40
5,691	2,793	2,898	5,985	3,095	2,890	מ-40 עד 80
8,048	2,736	5,312	8,547	3,047	5,500	מ-80 עד 150
7,981	1,979	6,002	8,488	2,155	6,333	מ-150 עד 300
4,135	655	3,480	4,575	703	3,872	מעל 300
30,728	11,296	19,432	32,588	12,281	20,307	סך הכל

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דיור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2018		
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	סוג האשראי
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		עו"ש
1,811	1,817	1,811	1,817	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3,213	3,228	3,213	3,228	אשראי ברבית משתנה
13,768	14,642	13,768	14,642	אשראי ברבית קבועה
636	619	636	619	אחר*
4	1	4	1	סך הכל
19,432	20,307	19,432	20,307	

* אשראי אחר כולל, בין היתר, השאלות של לקוחות וחייבים בגין הוצאות משפטיות עבור לקוחות קשיי גבייה.

בטחונות

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2018			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	תחום אשראי ללווה
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			סך אשראי המגובה בבטחונות*
4,588	1,017	3,571	5,251	1,459	3,792	
3,547	762	2,785	4,256	1,219	3,037	*מזה:
1,041	255	786	995	240	755	בטחונות לא נזילים
						בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושיקפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבונו והתשובות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה. הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות העמקת הפעילות הדיגיטלית, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסימים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלוש קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונו ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני לניטור סיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע הסיכון בו פועלת המערכת הבנקאית הישראלית בתחום האשראי לבינוי ונדל"ן וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי למגורים, הוראות המפקח על הבנקים, והתקנות הממשלתיות, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית וזהירה המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מידתיות וזהירות זו באות לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, בחינת כשלים זהירה בליווי פרויקטים לבניה, ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככול הניתן את הסיכונים. כמו כן, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה ביעוד למניב, וכן אשראי לנדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. הבנק מקיים מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי האשראי, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט על בסיס חודשי ומצמצם חשיפות בהתאם. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב תשואה.

הפרמטרים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לנדל"ן הינם בעיקר שיעור המימון (Loan To Value), יחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה על פי הערכת שווי עדכנית וקיום מקורות יציבים לפרעון האשראי. בחינת הסיכונים בתיק הבינוי מבוצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר	30 ביוני		
	2017	2018	
			במיליוני ש"ח
			סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
			נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
1,282	1,178	1,602	מזה: קרקע גולמית
4,764	4,965	5,463	נדל"ן בתהליכי בניה
3,994	3,768	4,310	נדל"ן שבנייתו הושלמה
4,609	4,788	4,982	אחר ⁽²⁾
14,649	14,699	16,357	סך הכל

- (1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 5,284 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 418 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 5,673 מיליון ש"ח (30.6.17 - 4,805 מיליון ש"ח, 370 מיליון ש"ח ו-4,736 מיליון ש"ח, בהתאמה, 31.12.17 - 4,782 מיליון ש"ח, 394 מיליון ש"ח ו-4,864 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, או לווים ששווי הנכס שלהם למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הונות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות.

התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני. לפירוש נוסף ראה דוח הסיכונים לשנת 2017 באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 30 ביוני 2018, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוץ מאזני נטו, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-1,517 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,636 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017 ו-1,272 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

סיכון שוק

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests וכלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

החשיפה רבית

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדירור.

ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה בשקלים המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

% החשיפה בפועל			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018		
0.92	0.73		מט"י לא צמוד
(0.95)	(1.55)		מט"י צמוד מדד
(0.53)	(0.63)		מט"ח וצמוד מט"ח

ניתוח רגישות השווי ההוגן

1. פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה:

30 ביוני 2018						
מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
					במיליוני ש"ח	
128,764	579	2,903	10,044	11,388	103,850	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
57,604	2,454	6,144	22,258	533	26,215	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
123,455	1,169	3,239	14,940	10,907	93,200	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾ / ⁽⁵⁾
57,468	1,831	5,802	17,390	645	31,800	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
5,445	33	6	(28)	369	5,065	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30 ביוני 2017						
מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
					במיליוני ש"ח	
123,670	576	2,623	9,339	12,117	99,015	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
60,731	3,457	5,788	26,572	241	24,673	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
118,796	1,178	3,012	15,279	11,324	88,003	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾ / ⁽⁵⁾
60,790	2,793	5,394	20,589	490	31,524	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
4,815	62	5	43	544	4,161	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2017						
מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
					במיליוני ש"ח	
131,075	642	2,783	9,265	11,675	106,710	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
59,157	2,091	7,284	25,674	462	23,646	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
125,705	1,114	2,972	16,014	11,411	94,194	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾ / ⁽⁵⁾
59,141	1,581	7,111	18,857	713	30,879	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
5,386	38	(16)	68	13	5,283	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

זמן הפרעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש.

31 בדצמבר 2017								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾								
סך הכל שינוי בשווי הוגן ⁽⁷⁾⁽⁶⁾		סך הכל	השפעות מקדחות	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
				אחר	דולר	אירו	לא צמוד	צמוד
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
5,089	(20)	36	(27)	35	-	5,113	(273)	(5.07)
5,266	9	65	(17)	38	-	5,361	(25)	(0.46)
5,572	43	96	(28)	42	-	5,725	339	6.29
השינויים בשיעורי הרבית								
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד								
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז								
קטון מיידי מקביל של אחוז אחד								

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית

30 ביוני 2018						
עם דרישה ועד חודש	מנעל חודש ועד שלושה חודשים	מנעל שלושה ועד חודשים	מנעל שנה ועד שלושה שנים	מנעל חמש ועד עשר שנים		
במיליוני ש"ח						
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
85,534	2,182	3,865	4,437	3,652	3,137	
5,311	9,863	4,822	2,227	1,905	754	
301	335	687	10	-	-	
91,146	12,380	9,374	6,674	5,557	3,891	
72,575	3,417	4,889	10,106	1,038	63	
9,437	9,765	5,705	2,212	2,438	752	
311	391	787	2	-	-	
82,323	13,573	11,381	12,320	3,476	815	
8,823	(1,193)	(2,007)	(5,646)	2,081	3,076	
8,823	7,630	5,623	(23)	2,058	5,134	
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
969	404	2,387	3,179	2,485	1,413	
-	1	19	401	97	15	
969	405	2,406	3,580	2,582	1,428	
1,020	235	2,025	4,827	1,697	856	
-	75	186	272	97	15	
1,020	310	2,211	5,099	1,794	871	
(51)	95	195	(1,519)	788	557	
(51)	44	239	(1,280)	(492)	65	

מטבע ישראלי לא צמוד	
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים	
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
סך הכל שווי הוגן	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות	
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
סך הכל שווי הוגן	
מכשירים פיננסיים, נטו	
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר	
החשיפה המצטברת במגזר	
מטבע ישראלי צמוד למדד	
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים	
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	
סך הכל שווי הוגן	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות	
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	
סך הכל שווי הוגן	
מכשירים פיננסיים, נטו	
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר	
החשיפה המצטברת במגזר	

ראה הערות בעמוד 56

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.47	3.18	106,710	0.59	3.53	99,015	0.57	3.23	103,850	95	48	900
0.80		22,319	0.69		23,337	0.87		24,882	-	-	-
0.28		1,327	0.37		1,336	0.32		1,333	-	-	-
⁽²⁾ 0.52		130,356	⁽²⁾ 0.61		123,688	⁽²⁾ 0.62		130,065	95	48	900
0.23	0.57	93,028	0.20	0.84	86,875	0.27	0.80	92,101	-	1	12
0.68		29,573	0.69		30,276	0.82		30,309	-	-	-
0.30		1,306	0.39		1,248	0.32		1,491	-	-	-
⁽²⁾ 0.34		123,907	⁽²⁾ 0.33		118,399	⁽²⁾ 0.40		123,901	-	1	12
										47	888
										6,069	6,022
2.55	2.95	11,675	2.98	3.61	12,117	2.98	2.77	11,388	1	34	516
2.99		462	3.21		241	2.94		533	-	-	-
⁽²⁾ 2.56		12,137	⁽²⁾ 2.98		12,358	⁽²⁾ 2.98		11,921	1	34	516
2.45	0.45	11,411	2.57	1.06	11,324	2.31	0.68	10,907	-	4	243
1.63		713	1.39		490	2.00		645	-	-	-
⁽²⁾ 2.40		12,124	⁽²⁾ 2.53		11,814	⁽²⁾ 2.29		11,552	-	4	243
										30	273
										368	338

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

30 ביוני 2018						
עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שלושה ועד שלושה שנים	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	
מטבע חוץ⁽⁴⁾						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר						
החשיפה המצטברת במגזר						
4,610	1,506	3,299	665	1,024	2,403	
14,164	9,018	5,251	358	186	242	
335	423	869	10	-	-	
19,109	10,947	9,419	1,033	1,210	2,645	
15,974	1,846	1,382	109	13	24	
7,741	6,511	5,528	496	795	2,483	
320	368	763	18	-	-	
24,035	8,725	7,673	623	808	2,507	
(4,926)	2,222	1,746	410	402	138	
(4,926)	(2,704)	(958)	(548)	(146)	(8)	

ראה הערות בעמוד 56

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.55	1.77	12,690	1.63	1.84	12,538	1.75	2.44	13,526	-	-	19
0.19		33,671	0.27		34,423	0.27		29,219	-	-	-
0.31		1,378	0.38		1,394	0.32		1,637	-	-	-
⁽²⁾ 0.56		47,739	⁽²⁾ 0.63		48,355	⁽²⁾ 0.72		44,382	-	-	19
0.07	1.71	20,100	0.08	1.46	19,469	0.08	2.35	19,348	-	-	-
0.79		26,159	0.86		27,304	1.08		23,554	-	-	-
0.29		1,390	0.37		1,472	0.31		1,469	-	-	-
⁽²⁾ 0.47		47,649	⁽²⁾ 0.53		48,245	⁽²⁾ 0.61		44,371	-	-	-
										-	19
										11	11

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

30 ביוני 2018						
עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
91,113	4,092	9,551	8,281	7,161	6,953	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾
19,475	18,882	10,092	2,986	2,188	1,011	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
636	758	1,556	20	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
111,224	23,732	21,199	11,287	9,349	7,964	סך הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
89,569	5,498	8,296	15,042	2,748	943	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
17,178	16,351	11,419	2,980	3,330	3,250	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
631	759	1,550	20	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
107,378	22,608	21,265	18,042	6,078	4,193	סך הכל שווי הוגן
3,846	1,124	(66)	(6,755)	3,271	3,771	מכשירים פיננסיים, נטו
3,846	4,970	4,904	(1,851)	1,420	5,191	החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר
						החשיפה המצטברת במגזר
בנוסף, חשיפה לרבית בגין התחייבויות לזכויות עובדים, ברוטו - פנסיה ופיצויים						
32	70	131	222	101	210	

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הרבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכולל בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14.א. לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכולל בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים במקום מועדי הפרעון החוזיים, הגדילו את השווי ההוגן של המשכנתאות ב-42 מיליון ש"ח (31.12.17 - 46 מיליון ש"ח). על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, ביום 30 ביוני 2018 הגיע המגזר השקלי הלא צמוד למח"מ של 0.62 שנים ולשת"פ של 3.42% (31.12.17 - מח"מ של 0.54 שנים ולשת"פ של 3.44%), המגזר צמוד המדד הגיע למח"מ של 3.49 שנים ולשת"פ של 2.97% (31.12.17 - מח"מ של 3.22 שנים ולשת"פ של 3.19%) והחשיפה הכוללת הגיעה למח"מ של 0.99 שנים ולשת"פ של 3.10% (31.12.17 - מח"מ של 0.87 שנים ולשת"פ של 3.07%). מספרי השוואה ל-30 ביוני 2017 לא סווגו מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראל צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
0.76	2.83	132,150	0.93	3.26	124,799	0.91	2.93	130,687	2,019	82	1,435
0.46		56,499	0.45		58,087	0.57		54,755	121	-	-
0.29		3,271	0.38		3,029	0.32		3,224	254	-	-
(2)0.66		191,920	(2)0.77		185,915	(2)0.80		188,666	2,394	82	1,435
0.41	0.53	125,417	0.41	0.99	118,622	0.42	0.79	124,034	1,678	5	255
0.74		56,492	0.78		58,156	0.94		54,629	121	-	-
0.29		3,262	0.38		3,019	0.32		3,214	254	-	-
(2)0.51		185,171	(2)0.53		179,797	(2)0.58		181,877	2,053	5	255
										77	1,180
										6,448	6,371
14.37	1.10	1,166	14.86	1.70	1,128	14.21	1.30	1,099	-	62	271

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה (במיליוני ש"ח):

% מההון הפנוי		חשיפת ההון הפנוי		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2017	2018	2017	2018	
97	95	6,124	5,887	מט"י לא צמוד
2	5	106	306	מט"י צמוד מדד
1	-	82	2	מט"ח צמוד מט"ח

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכוי מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 30 ביוני 2018 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין		דולר	אירו
ירידה של 5%		5	2
ירידה של 10%		10	5
עלייה של 5%		6	2
עלייה של 10%		16	8

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פורוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו.

הבנק אינו חשוף בפעילות הפורוורדים שלו לסיכוי מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 30 ביוני 2018 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(39)
עלייה של 3%	14

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 ביוני 2018	
2,509	3,072	עסקאות גידור:
		חוזי רבית
14,494	17,966	עסקאות ALM ואחרות:
64,837	66,302	חוזי רבית
72,319	48,819	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
154,159	136,159	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
		סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

למידע בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 30 ביוני 2018 ב-44.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-48.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-33.1 מיליארד ש"ח, ו-10.9 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018, עומד על 135.7%, בהשוואה ל-141.2% ב-31 בדצמבר 2017. ביום 30 ביוני 2018 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-117.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-118.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק במגזר המט"ח הינן נמוכות (ראה פרק סיכון שוק).

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני-ארוך, כאשר שינוי של עד 2% במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק.

חשיפת המדד של קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-306 מיליון ש"ח.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 ביוני 2018	
	במיליוני ש"ח	
3,000	3,286	1
2,949	2,508	2
2,554	2,476	3

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים, בין היתר, הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם (ובכלל זה המשכיות עסקית, אבטחת מידע ואירועי סייבר), סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגיה - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2017 ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2017.

לא חלו שינויים ברמת גורמי הסיכון במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017 ולא חל בה שינוי.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות הנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2018 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אירית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

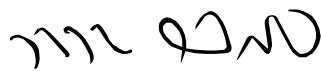
תל אביב, 14 באוגוסט 2018
ג' באלול, תשע"ח

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2018 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

14 באוגוסט 2018

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2018 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע בהמשך באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

14 באוגוסט 2018

דוחות כספיים

64	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
65	דוח רווח והפסד
66	דוח על הרווח הכולל
67	מאזן
68	דוח על השינויים בהון
69	דוח על תזרימי המזומנים
71	באורים לדוחות הכספיים